ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

BİRİNCİ BÖLÜM
KARAR

MEHMET DEMİR BAŞVURUSU

Başvuru Numarası : **2020/7753**
Karar Tarihi : **16/9/2026**

Başkan : İrfan FİDAN
Üyeler : Recai AKYEL
Selahaddin MENTEŞ
Muhterem İNCE
Yılmaz AKÇİL
Raportör : İsmail ŞAHİN
Başvurucu : Mehmet DEMİR
Vekili : Av. Hüseyin İnan İZMİRLİOĞLU

I. BAŞVURUNUN ÖZETİ

1. Başvuru, işveren ile arasındaki güven ilişkisinin bozulduğu gerekçesiyle kişinin iş sözleşmesinin feshedilmesi nedeniyle özel hayata saygı hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

2. Başvuruya konu olayların meydana geldiği süreçteki olağanüstü hâl (OHAL) koşullarına, OHAL ilanına ve uygulanan tedbirlere ilişkin genel bilgiler için bkz. *C.A. (3)* [GK], B. No: 2018/10286, 2/7/2020, §§ 10-18; *Ayla Demir İşat* [GK], B. No: 2018/24245, 8/10/2020, §§ 10-18.

3. Başvurucu 10/7/2012 tarihinden itibaren TGS Yer Hizmetleri A.Ş. (işveren) bünyesinde hareket koordinasyon müdürü olarak çalışmaktayken işveren tarafından 13/6/2017 tarihinde iş sözleşmesi feshedilmiştir. Fesih yazısında ByLock kullanımı ve Fetullahçı Terör Örgütü/Paralel Devlet Yapılanması (FETÖ/PDY) ile irtibatlı olması nedeniyle 1/9/2016 tarihli ve 673 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin (673 sayılı KHK) 7. maddesi ile 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu'nun 25. maddesinin (II) numaralı fıkrası kapsamında güven ilişkisinin bozulduğu belirtilmiştir.

4. Başvurucu, feshin geçersizliğinin tespiti ve işe iade talebiyle 18/6/2017 tarihinde Bakırköy 6. İş Mahkemesinde (Mahkeme) dava açmıştır. Mahkeme, işveren ile başvurucu arasındaki iş ilişkisinin çekilmez hâle geldiği gerekçesiyle 30/1/2018 tarihinde davanın reddine karar vermiştir.

5. Başvurucunun karara karşı istinaf kanun yoluna başvurması üzerine İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 32. Hukuk Dairesi (Bölge Adliye Mahkemesi) 26/12/2019 tarihinde istinaf başvurusunun esastan reddine kesin olarak karar vermiş, karar gerekçesinde ilgili kurumlardan gelen cevabi yazılardan başvurucunun ByLock kullanıcısı olduğunun anlaşıldığını belirterek mahkeme kararının usul ve kanuna uygun olduğunu açıklamıştır.

6. Başvurucu, nihai kararı 25/1/2020 tebliğ aldıktan sonra 24/2/2020 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

7. Komisyon, başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar vermiştir.

8. Öte yandan başvurucu hakkında FETÖ/PDY'ye üye olma suçundan İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yürütülen soruşturma sonucunda 9/9/2022 tarihinde iddianame düzenlenmiştir. İstanbul 27. Ağır Ceza Mahkemesi (Ağır Ceza Mahkemesi) tarafından yapılan yargılamada başvurucunun ByLock kullanıp kullanmadığının tespitine ilişkin kesin bir yargıya varılamadığı, mahkûmiyetine yeter nitelikte kesin ve yeterli delil bulunmadığı gerekçesiyle 12/9/2023 tarihinde beraat kararı verilmiştir. Anılan karar, istinaf ve temyiz kanun yolu aşamasından 17/6/2025 tarihinde geçerek kesinleşmiştir.

II. DEĞERLENDİRME

9. Başvurucu; pasif ByLock kullanıcısı olarak nitelendirildiğini fakat söz konusu uygulamayı telefonuna yüklemediğini, hakkında yürütülen bir soruşturma veya kovuşturma da bulunmadığını belirterek özel hayata saygı hakkı ile adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmektedir.

10. Adalet Bakanlığı (Bakanlık) görüşünde; mevcut başvuruda başvurucunun özel hayata saygı hakkının ihlal edilip edilmediği konusunda inceleme yapılırken Anayasa ve ilgili mevzuat hükümleri, Anayasa Mahkemesi içtihatları ve somut olayın kendine özgü koşulları dikkate alınarak bir inceleme yapılması gerektiği belirtilmiştir. Başvurucu, Bakanlık görüşüne karşı cevap vermemiştir.

11. Anayasa Mahkemesi, olayların başvurucu tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder. Bu bağlamda başvurucunun anılan iddiaları özel hayata saygı hakkı kapsamında incelenmiştir. Başvurucunun iş sözleşmesinin feshedilmesine yönelik işlem, özel hayata saygı hakkının otomatik olarak uygulanabilirliğini sağlamamakla birlikte mevcut başvuruda mesleki hayata yönelik müdahalenin başvurucunun özel hayatını ciddi şekilde etkilediği ve bu etkinin belirli bir ağırlık düzeyine ulaştığı değerlendirildiğinden başvuru, özel hayata saygı hakkı yönünden uygulanabilir bulunmuş ve bu kapsamda incelenmiştir (benzer şekildeki değerlendirmeler için bkz. *C.A. (3)*, §§ 97-101; *Ayla Demir İşat*, §§ 106-110).

12. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan özel hayata saygı hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

13. Anayasa Mahkemesi, olağanüstü yönetim usullerinin uygulandığı dönemlerde alınan tedbirlere ilişkin bireysel başvuruları incelerken Anayasa'nın 15. maddesinde ortaya konulan temel hak ve özgürlüklere ilişkin güvence rejimini dikkate alacağını belirtmiştir

(*Aydın Yavuz ve diğerleri* [GK], B. No: 2016/22169, 20/6/2017, §§ 187-191). Olağanüstü yönetim usullerinin uygulandığı dönemde alınan tedbiri konu edinen somut başvuruda Anayasa'nın 15. maddesinde ortaya konulan temel hak ve özgürlüklere ilişkin güvence rejimi dikkate alınacaktır (*Mustafa Önal* [2. B.], B. No: 2018/9808, 9/2/2022, § 14).

14. Anayasa'nın 15. maddesine göre yapılacak inceleme; müdahalenin Anayasa'daki çekirdek haklarla ilgili olup olmadığının, anılan maddenin ikinci fıkrasında sayılan hak ve özgürlüklere dokunup dokunmadığının, milletlerarası hukuktan doğan yükümlülüklere aykırılık teşkil edip etmediğinin ve durumun gerektirdiği ölçüde olup olmadığının tespitiyle sınırlı olacaktır (*Ayla Demir İşat*, § 146).

15. Anayasa'nın 15. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan dokunulması yasaklanan çekirdek haklar arasında özel hayata saygı hakkı yer almamaktadır. Ayrıca somut olaydaki tedbirin milletlerarası hukuktan kaynaklanan diğer herhangi bir yükümlülüğe aykırı olduğu da saptanmamıştır (*Ayla Demir İşat*, §§ 147, 148). Anayasa'nın 15. maddesi uyarınca yapılacak son inceleme, müdahalenin durumun gerektirdiği ölçüde olup olmadığının belirlenmesine ilişkin olacaktır.

16. Başvurucunun iş sözleşmesinin feshedilmesine ilişkin tedbirin ve bu kapsamda yargı mercilerince sonuca bağlanan uyuşmazlığın Anayasa'nın 15. maddesi kapsamında *durumun gerektirdiği ölçüde* olduğunun söylenebilmesi için öncelikle keyfî olmaması gerekir. Diğer taraftan söz konusu tedbirin ölçülü olup olmadığı değerlendirilirken elbette ülkemizde olağanüstü hâl (OHAL) ilanına sebebiyet veren durumun özellikleri ve OHAL ilanı sonrasında ortaya çıkan şartlar dikkate alınmalıdır (*Aydın Yavuz ve diğerleri*, § 349).

17. İşçi tarafından sadakat yükümlülüğünün ihlal edildiği, dolayısıyla işçi ve işveren arasındaki güven ilişkisinin bozulduğu gerekçesine dayanılarak alınacak tedbirler bakımından basit bir şüphenin yeterli olmayacağı, bu durumun somut olgularla desteklenmesi gerektiği açıktır. Gerek işveren gerekse yargı organları tarafından açıklanan nedenler işveren ile işçi arasındaki güven ilişkisinin zedelendiğini ortaya koyacak ve ikna edecek yeterlilikte olmalıdır (*C.A. (3)*, § 125; *Ayla Demir İşat*, § 133).

18. Şüphe feshinin mahiyeti gereği ispatı beklenmese de Yargıtay kararlarında da belirtildiği üzere (benzer yöndeki Yargıtay kararları için bkz. *C.A. (3)*, §§ 46-56; *Ayla Demir İşat*, §§ 52-62) şüphenin işçinin kişiliğinden kaynaklanan bir sebebe dayanması, bu sebebin de ciddi, önemli ve somut nitelikte objektif olay ve vakıalar ile desteklenmesi gerekmektedir. Aksi hâlde hukuk devletinin bir gereği olan hukuki güvenlik ilkesine aykırı bir şekilde keyfî uygulamaların gündeme gelmesi söz konusu olabilecektir (*Delil Metin* [2. B.], B. No: 2019/1419, 18/1/2023, § 32).

19. Öte yandan 673 sayılı KHK dayanak alınarak uygulanan somut tedbirin başvurucu üzerinde doğuracağı etki de gözönüne alındığında özellikle yargılama sürecinde devletten beklenen yükümlülüklerin OHAL şartlarında da yerine getirilmesi gerektiği değerlendirilmiştir. Bu anlamda takdir yetkisinin öngörülen sınırlar dâhilinde kullanılması ve nedenlerinin ikna edici şekilde ortaya konulması OHAL şartlarında da yerine getirilmesi gereken yükümlülüklerdendir. Dolayısıyla terör örgütleriyle irtibatı ya da iltisakı olduğu konusunda çalışandan duyulan şüphenin ciddi, güçlü ve objektif olduğuna ilişkin ikna edici gerekçeler ortaya konulmaması hâlinde alınan tedbirin Anayasa'nın 15. maddesi bağlamında da söz konusu yükümlülüklere uygun olmadığı değerlendirilebilecektir (benzer yöndeki değerlendirmeler için bkz. *Ayla Demir İşat*, § 161).

20. Özel hayata saygı hakkı, üçüncü kişiler tarafından da olsa hakkın öngördüğü güvencelere keyfî şekilde müdahale edilmesini yasaklamaktadır. Öngörülen yükümlülüklerin yerine getirilmesi, kişilerin kendilerinin, ailelerinin geleceğini ve itibarını etkileyen mesleki hayata yönelik tedbirlerin keyfî olmaması, bu kapsamda doğan uyuşmazlıkların özel hayata saygı hakkının gereklilikleri bağlamında çözümlenmesi olağanüstü yönetim usullerinin benimsendiği dönemlerde de geçerli olan temel güvencelerdir (*Ayla Demir İşat,* § 150). Öte yandan darbe teşebbüsü ve terör örgütlerinin özellikleri gözönüne alındığında devletin ve kişilerin güvenliği ile kamu düzeninin korunması amacıyla yasal düzenlemeler yapılmasının ve sakıncalı görülen kişilerin mesleklerinden uzaklaştırılmasına yönelik işlemler tesis edilmesinin gerçek bir ihtiyaçtan kaynaklandığı açıktır ancak söz konusu tedbirlerin muhataplarının sakıncalı olduğu değerlendirilen kişilerden olması ve alınan tedbirlerin durumun gerektirdiği ölçüde olması gerekir (*Ayla Demir İşat,* § 159). Ayrıca belirtildiği üzere temel hak ve özgürlüklere müdahale teşkil eden tedbirin süresi, kapsamı ve ağırlığının ölçülülüğün belirlenmesinde dikkate alınması, kişilerin ölçüsüz veya keyfî müdahalelere karşı koyabilecekleri usule ilişkin güvencelerden yararlandırılması gerekir (*Ayla Demir İşat,* § 160).

21. Başvuruya konu olayda feshin gerekçesi, devletin millî güvenliğine karşı faaliyette bulunduğuna karar verilen FETÖ/PDY ile irtibatlı veya iltisaklı olduğu konusunda başvurucudan duyulan şüphe ve bu şüphe nedeniyle güven ilişkisinin ortadan kalkmasıdır. FETÖ/PDY ile irtibatı veya iltisakı olduğu konusunda başvurucudan duyulan şüphenin başvurucunun ByLock kullandığı tespitine dayandırıldığı görülmüştür.

22. İş ilişkilerinde taraflar arasındaki güven ilişkisinin ortadan kalktığını söyleyebilmek için şüphenin mutlak bir kesinliğe ulaşması şart değildir. Önemli olan husus işçiden duyulan şüphenin güven ilişkisini zedelediği konusunda objektif nedenlerin bulunması ve bunların ikna edici şekilde ortaya konulmasıdır. Somut olayda başvurucunun FETÖ/PDY ile irtibatlı veya iltisaklı olduğu yönünde elde edilen ve mahkemelerce açıklanan bilgiler dikkate alındığında güven ilişkisinin zedelendiği konusunda başvurucudan duyulan şüphenin ciddi, güçlü ve objektif bir şüphe olarak nitelendirilmeye uygun hâle geldiği anlaşılmaktadır. Bu bağlamda tedbirin taraflar arasındaki güven ilişkisini ortadan kaldırmaya elverişli olduğu ve iş sözleşmesinin feshedilmesini gerekli kıldığı konusunda başvurucu özelinde bireyselleştirmenin yapıldığını söylemek mümkündür. Dolayısıyla somut başvurunun koşullarında benimsenen yaklaşımın kamu gücüyle donatılan işverenin takdir yetkisinin kapsamında olduğu, keyfîlik içermediği ve gerçekleştirilen müdahaleyle takdir yetkisinin sınırlarının aşılmadığı değerlendirilmektedir (benzer yönde yargı mensupları yönünden yapılan değerlendirmeler için bkz. *A.S.* [GK], B. No: 2023/30928, 29/5/2025, §§ 142-149; *N.E.* [GK], B. No: 2022/62466, 29/5/2025, §§ 140-146).

23. Öte yandan başvurucunun iş sözleşmesinin feshedilmesinde millî güvenliğin ve kamu düzeninin korunmasına, kamu hizmetinin sürdürülebilirliğinin sağlanmasına yönelik meşru amacın olduğu açık olsa da alınan tedbirin amaçla ölçülü olması şarttır. Bu hususta başvurucunun mesleğinin niteliği, başka bir işte çalışma imkânının olup olmadığı ve başvurucuya düşen fedakârlığın ağırlığı bir bütün olarak ele alınmalıdır.

24. Somut olayda başvurucu, bir kariyer mesleği niteliğinde olan mesleki faaliyetten alıkonulmadığı gibi özel sektörde çalışmasını engelleyen herhangi bir ilave kısıtlamaya da tabi tutulmamıştır. Bu konuda bir kısıtlamanın getirilmemiş olması nedeniyle başvurucunun özel hayata saygı hakkına yönelik müdahalenin öngörülen meşru amaçla ölçülü şekilde gerçekleştirildiği ve kamunun menfaati ile başvurucunun kişisel menfaati arasında adil dengenin kurulduğu, ayrıca iş sözleşmesinin feshedilmesi nedeniyle başvurucu ile işveren arasında doğan uyuşmazlığın çözümüne olanak sağlamaya uygun yasal düzenlemelerin mevcut olduğu görülmektedir. Yine başvuruya konu edilen yargılama süreci incelendiğinde başvurucunun yargı mercileri önünde delillerini sunduğu, iddiada bulunma ve savunma haklarını herhangi bir engellemeyle karşı karşıya kalmadan kullandığı, dolayısıyla yargılamalarda usule ilişkin güvencelerin sağlandığı anlaşılmaktadır.

25. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 20. maddesinde güvence altına alınan özel hayata saygı hakkının ihlal edilmediği sonucuna ulaşılmıştır.

III. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Özel hayata saygı hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B. Anayasa'nın 20. maddesinde güvence altına alınan özel hayata saygı hakkının İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

C. Yargılama giderlerinin başvurucu üzerinde BIRAKILMASINA,

Ç. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 16/9/2026 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.